HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

19 februarie 2009 *

În cauza C-321/07,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Landgericht Mannheim (Germania), prin decizia din 28 iunie 2007, primită de Curte la 12 iulie 2007, în procedura penală împotriva lui

Karl Schwarz,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul A. Rosas (raportor), președinte de cameră, domnii J. N. Cunha Rodrigues, J. Klučka, doamna P. Lindh și domnul A. Arabadjiev, judecători,

avocat general: domnul Y. Bot,
grefier: domnul R. Grass,

având în vedere procedura scrisă,

* Limba de procedură: germana.

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru domnul Schwarz, de W. Säftel, Rechtsanwalt;

— pentru guvernul german, de domnii M. Lumma și C. Blaschke, în calitate de agenți;

— pentru guvernul italian, de domnul I. M. Braguglia, în calitate de agent, asistat de domnul S. Fiorentino, avvocato dello Stato;

— pentru guvernul portughez, de domnul L. Fernandes și de doamna M. Ribes, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnul G. Braun și de doamna N. Yerrell, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 6 noiembrie 2008,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 1 alineatul (2) și a articolului 8 alineatele (2) și (4) din Directiva 91/439/CEE a Consiliului din 29 iulie 1991 privind permisele de conducere (JO L 237, p. 1, Ediție specială, 07/vol. 2, p. 62), astfel cum a fost modificată prin Regulamentul (CE) nr. 1882/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 septembrie 2003 (JO L 284, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 4, p. 213, denumită în continuare „Directiva 91/439").

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între domnul Schwarz, pe de o parte, și Staatsanwaltschaft Mannheim, pe de altă parte, cu privire la permisul de conducere pe care domnul Schwarz l-a obținut în Austria înainte de aderarea acestui stat la Uniunea Europeană și anterior eliberării unui permis german care a făcut obiectul unei măsuri de retragere în Germania, din cauza consumului de alcool.

Cadrul juridic

Reglementarea comunitară

3 Permisele de conducere au făcut obiectul unei armonizări prin adoptarea Directivei 80/1263/CEE din 4 decembrie 1980, prima directivă a Consiliului privind introducerea unui permis de conducere comunitar (JO L 375 p. 1), care, astfel cum arată primul considerent al acesteia, urmărește în special să contribuie la îmbunătățirea siguranței rutiere și să faciliteze circulația persoanelor stabilite într-un alt stat membru decât cel în

care au luat examenul pentru permis de conducere sau care se deplasează în interiorul Comunității Europene.

4 Potrivit articolului 1 alineatul (1) din Directiva 80/1263, permisul de conducere național introdus pe baza modelului comunitar este, în principiu, valabil pentru a conduce atât în traficul național, cât și internațional.

5 În temeiul articolului 8 alineatul (1) primul paragraf din această directivă, în cazul în care posesorul unui permis de conducere național sau al unui permis după modelul comunitar valabil, emis de un stat membru, se stabilește într-un alt stat membru, permisul său rămâne valabil cel mult un an de la data stabilirii. În acest termen, la cererea posesorului și în schimbul predării permisului, statul membru poate să îi elibereze acestuia un permis de conducere după modelul comunitar.

6 La articolul 8 alineatul (1) al doilea paragraf din Directiva 80/1263 se precizează că statul membru care efectuează schimbarea permisului de conducere trebuie să trimită vechiul permis autorităților statului membru în care acesta a fost emis.

7 În cazul schimbării unui permis emis de un stat terț, articolul 8 alineatul (3) din Directiva 80/1263 prevede, printre altele, că un permis de conducere după modelul comunitar poate fi emis numai dacă permisul emis de un stat terț a fost predat autorităților competente ale statului membru care emite permisul.

8 Potrivit primului considerent al Directivei 91/439, care a abrogat Directiva 80/1263 începând de la 1 iulie 1996:

„[…] în sensul politicii comune de transport și pentru a contribui la îmbunătățirea siguranței traficului rutier, precum și pentru a facilita circulația persoanelor stabilite într-un alt stat membru decât cel în care au luat examenul pentru permis de conducere, este de dorit existența unui model comunitar pentru permisul de conducere național [recunoscut reciproc de statele membre], fără nicio obligație de schimbare a permiselor."

9 În temeiul celui de al nouălea considerent al acestei directive, obligația de schimbare a permiselor de conducere în termen de un an de la schimbarea domiciliului stabil constituie un obstacol în calea liberei circulații a persoanelor și nu poate fi admisă, având în vedere progresul realizat în direcția integrării europene.

10 În ultimul considerent al Directivei 91/439 se precizează:

„[…] din motive de siguranță rutieră și de trafic, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea să aplice tuturor posesorilor de permis care s-au stabilit pe teritoriul acestora dispozițiile naționale privind retragerea, suspendarea și anularea permiselor de conducere."

11 Articolul 1 din Directiva 91/439 menționată prevede:

„(1) Statele membre introduc un permis de conducere național pe baza modelului comunitar, descris în anexa I sau Ia, conform dispozițiilor din prezenta directivă. […]

(2) Permisele de conducere emise de statele membre se recunosc reciproc.

(3) Dacă posesorul unui permis de conducere național valabil se stabilește într-un alt stat membru decât cel care a emis permisul, statul membru gazdă poate aplica posesorului de permis legislația națională în ceea ce privește termenul de valabilitate al permisului, controalele medicale și regimul de taxe și poate introduce, în permis, orice informații indispensabile administrației."

12 Potrivit articolului 7 alineatul (1) din Directiva 91/439, permisele de conducere pot fi emise doar acelor solicitanți:

„(a) care au luat proba de aptitudini și cunoștințe practice și o probă de cunoștințe teoretice și care îndeplinesc normele medicale, conform dispozițiilor din anexele II și III;

(b) care au domiciliul stabil pe teritoriul statului membru care emite licența [a se citi «permisul de conducere»] sau pot prezenta documente doveditoare din care să rezulte că studiază pe teritoriul acestui stat de minimum șase luni."

13 Conform punctului 14 din anexa III la această directivă, intitulată „Normele minime de aptitudini fizice și psihice pentru conducerea unui autovehicul", consumul de alcool constituie un pericol important pentru siguranța rutieră și, având în vedere anvergura problemei, personalul medical trebuie să fie foarte vigilent.

14 Punctul 14.1 din această anexă prevede:

„Nu se emit sau reînnoiesc permise de conducere pentru solicitanții sau conducătorii auto care sunt dependenți de alcool și [a se citi «sau»] nu se pot abține de la băutură și conducere [a se citi «nu pot disocia conducerea unui autovehicul de consumul de alcool»].

După o perioadă dovedită de abstinență și sub rezerva avizului medical autorizat și a controalelor medicale regulate se pot emite sau reînnoi permise de conducere pentru solicitanții sau conducătorii auto care au fost dependenți de alcool în trecut."

15 Potrivit articolului 7 alineatul (5) din Directiva 91/439:

„O persoană poate să dețină un permis de conducere doar dintr-un singur stat membru.”

16 Articolul 8 din această directivă prevede:

„(1) Dacă posesorul unui permis de conducere național valabil, emis de un stat membru, s-a stabilit într-un alt stat membru, acesta poate solicita schimbarea permisului său de conducere cu un permis echivalent; statul membru care efectuează schimbarea verifică, dacă este necesar, valabilitatea permisului prezentat.

(2) Sub rezerva respectării principiului teritorialității legislației penale și polițienești, statele membre în care are domiciliul stabil pot să aplice posesorului unui permis de conducere, emis de un alt stat membru, propriile dispoziții de drept intern privind limitarea, suspendarea, retragerea sau anularea dreptului de conducere și, dacă este necesar, să schimbe permisul în acest sens.

[…]

(4) Un stat membru poate să refuze recunoașterea valabilității oricărui permis de conducere emis de un alt stat membru unei persoane care este, pe teritoriul primului stat, subiectul uneia din măsurile menționate în alineatul (2).

[…]

(6) Dacă un stat membru schimbă un permis de conducere emis de o țară terță cu un model comunitar de permis de conducere, această schimbare se înregistrează în aceasta din urmă și la fel se procedează cu orice reînnoire sau înlocuire ulterioară.

Această schimbare se poate face numai dacă permisul emis de țara terță a fost predat autorităților competente ale statului membru care face schimbarea. Dacă posesorul permisului respectiv se stabilește în alt stat membru, acesta din urmă nu aplică articolul 1 alineatul (2).”

17 Potrivit articolului 10 din Directiva 91/439, cu acordul Comisiei Comunităților Europene, statele membre stabilesc echivalențe între categoriile de permise emise înainte de aplicarea acestei directive și cele definite în articolul 3.

18 Articolul 12 din Directiva 91/439 prevede:

„(1) După consultarea Comisiei, statele membre adoptă, înainte de 1 iulie 1994, actele cu putere de lege sau actele administrative necesare aducerii la îndeplinire a prezentei directive cu începere de la 1 iulie 1996.

[…]

(3) Statele membre își acordă asistență reciprocă în aplicarea prezentei directive și, dacă este necesar, schimbă informații cu privire la permisele pe care le-au înregistrat."

19 Articolul 1 din Decizia 2000/275/CE a Comisiei din 21 martie 2000 privind echivalența între anumite categorii de permise de conducere (JO L 91, p. 1, Ediție specială, 07/vol. 7, p. 104), astfel cum a fost modificată prin Decizia 2002/256/CE a Comisiei din 25 martie 2002 (JO L 87, p. 57, Ediție specială, 07/vol. 9, p. 3), prevede că aceasta se aplică tuturor permiselor de conducere în vigoare eliberate în statele membre și aflate în circulație.

20 Articolul 2 din decizia menționată prevede că tabelele de echivalență între categoriile de permise de conducere care sunt eliberate de statele membre înainte de punerea în aplicare a Directivei 91/439 și categoriile armonizate definite de articolul 3 din Directiva 91/439 sunt prezentate în anexa la această decizie.

Reglementarea națională

21 Articolul 28 alineatele (1), (4) și (5) din Regulamentul privind accesul persoanelor la traficul rutier (Regulamentul privind permisele de conducere) [Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr (Fahrerlaubnis-Verordnung)] din 18 august 1998 (BGBl. 1998 I, p. 2214, denumit în continuare „FeV") prevede:

„(1) Posesorii unui permis de conducere valabil al [Uniunii] sau al [Spațiului Economic European (denumit în continuare «SEE»)], cu domiciliul stabil, în sensul articolului 7 alineatul (1) sau (2), în Germania, sunt autorizați – sub rezerva limitării prevăzute la alineatele (2)-(4) – să conducă vehicule în această țară, în limita drepturilor pe care le au. Condițiile care se aplică permiselor de conducere străine sunt respectate de asemenea în Germania. În lipsa unor dispoziții contrare, dispozițiile prezentului regulament se aplică acestor permise de conducere.

[…]

(4) Autorizația menționată la alineatul (1) nu se aplică posesorilor unui permis de conducere al [Uniunii] sau al SEE,

[…]

3. al căror permis de conducere a făcut în Germania obiectul unei măsuri de retragere provizorii sau definitive adoptate de un tribunal ori al unei măsuri de retragere executorii cu efect imediat sau al unei măsuri definitive adoptate de o autoritate administrativă, cărora le-a fost refuzat permisul de conducere printr-o decizie definitivă sau cărora le-a fost retras permisul de conducere nu numai pentru că au renunțat între timp la acesta,

[…]

(5) Dreptul de a utiliza în Germania un permis de conducere al [Uniunii] sau al SEE după adoptarea uneia dintre deciziile menționate la alineatul (4) punctele 3 și 4 este acordat la cerere în cazul în care au dispărut motivele care au justificat retragerea sau interdicția de a solicita dreptul de a conduce. […]"

22 Potrivit articolului 69 din Codul penal (Strafgesetzbuch), instanța penală dispune retragerea permisului de conducere în cazul în care rezultă din starea de fapt că o persoană urmărită penal este inaptă pentru a conduce vehicule. Conform articolului 69 bis din același cod, această retragere este însoțită de o perioadă de interdicție de a solicita un nou permis de conducere (perioadă de blocaj) care poate varia între șase luni și cinci ani și, în anumite condiții, poate fi pronunțată chiar pe viață.

23 De asemenea, în temeiul articolului 46 din FeV, autoritatea responsabilă cu emiterea permiselor de conducere este obligată să retragă permisul dacă se dovedește că posesorul acestuia este inapt pentru a conduce vehicule.

24 La articolul 11 din FeV, intitulat „Aptitudinea”, se precizează:

„(1) Persoanele care solicită un permis de conducere trebuie să îndeplinească condițiile fizice și psihice necesare în acest scop. Aceste condiții nu sunt îndeplinite în special în cazul unor boli sau al unor carențe menționate în anexa 4 ori în anexa 5, care sunt incompatibile cu aptitudinea sau cu o aptitudine limitată [de a conduce autovehicule]. […]

(2) În cazul în care există fapte care pot produce îndoieli cu privire la capacitățile fizice sau psihice ale solicitantului unui permis de conducere, autoritățile competente în domeniul permiselor de conducere pot dispune prezentarea unui raport de expertiză medicală de către persoana interesată, în vederea adoptării deciziilor referitoare la emiterea sau la prelungirea permisului de conducere ori la impunerea de limitări sau condiții. […]

(3) În scopul menționat la alineatul (2) [în special], pentru a îndepărta îndoielile în ceea ce privește aptitudinea de a conduce, poate fi dispusă prezentarea unui raport eliberat de un centru de control al aptitudinii de a conduce recunoscut oficial (raport de expertiză medico-psihologică)

[…]

4. în cazul unor încălcări grave sau repetate ale Codului rutier ori în cazul unor delicte în legătură cu traficul rutier sau cu aptitudinea de a conduce […]

sau

5. la reatribuirea permisului de conducere,

[…]

(b) în cazul în care retragerea permisului de conducere se întemeiază pe unul dintre motivele menționate la punctul 4.

[…]

(8) În cazul în care persoana vizată refuză examinarea sau nu prezintă la termen autorității competente în domeniul permiselor de conducere raportul de expertiză a cărui prezentare a fost impusă de aceasta, autoritatea competentă are dreptul să concluzioneze în decizia sa că persoana vizată este inaptă. […]”

25 Intitulat „Aptitudinea în cazul unor probleme cu alcoolul”, articolul 13 din FeV permite autorităților competente să dispună, în anumite împrejurări, prezentarea unui raport de expertiză medico-psihologică în vederea adoptării unor decizii referitoare fie la emiterea sau la prelungirea permisului de conducere, fie la impunerea de limitări sau de condiții în ceea ce privește dreptul de a conduce. Acesta este cazul în special atunci când, potrivit unui certificat medical sau pe baza anumitor fapte, există indicii privind

un consum abuziv de alcool sau atunci când, sub influența alcoolului, au fost comise în mai multe rânduri încălcări ale traficului rutier.

26 Articolul 20 alineatul (1) din FeV prevede că, în situația emiterii unui nou permis de conducere ulterior unei retrageri, se aplică dispozițiile referitoare la prima emitere a unui permis. În cazul în care, potrivit alineatului (2) al acestui articol, autoritatea competentă poate renunța să oblige persoana vizată să susțină din nou examenele pentru emiterea permisului atunci când nu există niciun indiciu în sensul că solicitantul nu mai posedă cunoștințele și aptitudinile necesare în acest scop, alineatul (3) al aceluiași articol prevede că o astfel de decizie nu aduce atingere obligației prevăzute la articolul 11 alineatul (3) primul paragraf punctul 5 din FeV de a prezenta un raport de expertiză medico-psihologică.

27 În temeiul articolului 21 alineatul (1) din Legea privind traficul rutier (Straßenverkehrsgesetz, denumită în continuare „StVG"), oricărei persoane care conduce un vehicul fără a se afla în posesia unui permis necesar în acest scop i se aplică o pedeapsă cu închisoarea de cel mult un an sau o amendă.

Acțiunea principală și întrebările preliminare

28 La 28 octombrie 1964, Verkehrsamt Wien [serviciul de circulație din Viena (Austria)] i-a emis domnului Schwarz un permis de conducere pentru vehicule din categoriile A și B.

29 În 1968, domnul Schwarz a transcris permisul său de conducere austriac într-un permis de conducere german pentru vehicule de categoria 1 și 3. Permisul de conducere austriac i-a fost lăsat.

30 La 9 mai 1988, domnul Schwarz a renunțat la permisul de conducere german și l-a restituit.

31 La 3 mai 1994, după ce domnul Schwarz a trecut cu succes un examen medico-psihologic, Ordnungsamt Mannheim (Germania) i-a emis un nou permis de conducere german. Permisul de conducere austriac i-a fost lăsat.

32 La 1 decembrie 1997, Amtsgericht Mannheim i-a aplicat domnului Schwarz o amendă zilnică de 50 DEM timp de 40 de zile pentru conducere voluntară în stare de ebrietate. Acesta a fost privat de dreptul de a conduce, i-a fost retras permisul de conducere și i s-a stabilit o perioadă de șase luni de interdicție de a solicita un nou permis.

33 La 24 iulie 2000, domnul Schwarz a solicitat Ordnungsamt Mannheim un nou permis de conducere pentru vehicule din categoria 3. La 2 aprilie 2001, cererea sa a fost respinsă pentru motivul că acesta nu prezentase raportul de aptitudine solicitat.

34 La 11 aprilie 2005, s-a constatat că domnul Schwarz conducea fără a se afla în posesia unui permis de conducere necesar în acest scop. În consecință, la 30 ianuarie 2006,

Amtsgericht Mannheim i-a aplicat o amendă zilnică de 25 de euro timp de 30 de zile. Domnul Schwarz a plătit amenda stabilită pentru a evita pedeapsa cu închisoarea care substituia această amendă.

35 În această privință, domnul Schwarz a arătat că nu a putut să formuleze o opoziție împotriva acestei ordonanțe penale întrucât aceasta fusese expediată la Viena și o primise tardiv.

36 La 23 decembrie 2005, cu ocazia unui control rutier, domnul Schwarz a prezentat permisul său de conducere austriac. Ulterior, prin hotărârea din 22 iunie 2006, Amtsgericht Mannheim l-a achitat în ceea ce privește conducerea unui vehicul fără permis de conducere valabil, delict sancționat de articolul 21 alineatul (1) din StVG.

37 Având intenția de a obține condamnarea domnului Schwarz pentru că a condus fără permis de conducere, Staatsanwaltschaft Mannheim a formulat apel împotriva acestei hotărâri la Landgericht Mannheim.

38 În aceste împrejurări, Landgericht Mannheim a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele două întrebări preliminare:

„1) Este posibil din punctul de vedere al dreptului comunitar – în mod contrar articolului 7 alineatul (5) din Directiva 91/439/CEE – ca un cetățean al Uniunii […] să poată deține un permis de conducere național valabil și un permis de conducere emis ulterior de un alt stat membru, ambele fiind obținute înaintea aderării statului [terț] la Uniunea Europeană și, în acest caz,

2) retragerea celui de al doilea permis de conducere pentru conducere în stare de ebrietate – înaintea intrării în vigoare, la 1 ianuarie 1999, a [FeV] – are drept consecință juridică faptul că, după aderarea statului [terț], nu mai este necesară recunoașterea valabilității pe teritoriul național a primului permis de conducere străin emis anterior, chiar dacă perioada națională de interdicție a expirat deja?"

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare

39 Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 7 alineatul (5) din Directiva 91/439 trebuie interpretat în sensul că se opune ca un resortisant al unui stat membru, posesor al unui permis de conducere comunitar emis de acest stat membru, să se afle, în plus, în posesia unui alt permis emis anterior de un alt stat membru, atunci când ambele permise au fost obținute înainte de aderarea acestui ultim stat la Uniune.

Observațiile părților

40 Domnul Schwarz și Comisia consideră că este posibilă posesia celor două permise de conducere emise, unul de statul membru de reședință, iar celălalt de un alt stat membru, anterior aderării acestui ultim stat la Uniune, chiar dacă o astfel de posesie este contrară articolului 7 alineatul (5) din Directiva 91/439. Într-adevăr, o astfel de situație, deși nu

este urmărită de această directivă, nu ar putea să dispară decât după crearea unei gestiuni centralizate la nivelul tuturor statelor membre a permiselor de conducere.

41 De asemenea, guvernul german consideră că, în principiu, este posibil ca o persoană să se afle în posesia a două permise de conducere emise de două state membre, aceste două permise fiind obținute înainte de aderarea unuia dintre aceste state la Uniune.

42 Totuși, acest guvern observă că, potrivit dreptului național, este posibil ca un permis de conducere emis de un stat terț să nu mai fie valabil pe teritoriul național înainte de aderarea acestui din urmă stat la Uniune. Aceasta ar fi situația într-un caz precum cel din acțiunea principală, potrivit dreptului german aplicabil, în temeiul căruia un conducător auto, posesor al unui permis de conducere valabil emis de un stat terț, pierde dreptul de a utiliza acest permis dacă, de la momentul la care acesta și-a stabilit reședința principală în Germania, s-a scurs o perioadă mai lungă de 12 luni.

43 În orice caz, o eventuală reutilizare a permisului de conducere acordat în 1964 ar fi contrară articolului 7 alineatul (5) din Directiva 91/439, care are drept scop să împiedice deținerea a două permise valabile.

44 Guvernul italian, deși remarcă faptul că durata de valabilitate a permisului de conducere austriac nu era aparent limitată, lasă în sarcina Curții să stabilească dacă, în cazul deținerii a două permise de conducere, articolul 7 alineatul (5) din Directiva 91/439 trebuie interpretat în sensul că impune statului membru vizat să admită, eventual prin utilizarea procedurii de asistență reciprocă, fie pierderea automată a permisului emis anterior, fie nulitatea *ex novo* a permisului emis ulterior.

45 Guvernul portughez observă că, în temeiul articolului 7 alineatul (5) din Directiva 91/439, dreptul de a conduce într-un stat membru poate fi exercitat numai în temeiul unui unic permis de conducere comunitar. Prin urmare, eventualele măsuri restrictive s-ar repercuta asupra acestui permis unic. Din punct de vedere administrativ, un permis de conducere unic ar permite controlul și aplicarea unor eventuale sancțiuni. Pentru a transpune în mod corect Directiva 91/439, Republica Federală Germania ar fi trebuit, așadar, să asigure că fiecare conducător auto cu reședința pe teritoriul său posedă un singur titlu de conducere comunitar.

Răspunsul Curții

— Observații introductive

46 Întrebarea privind interpretarea articolului 7 alineatul (5) din Directiva 91/439, astfel cum este formulată de instanța de trimitere, pornește de la premisa valabilității simultane a celor două permise de conducere.

47 Guvernul german arată că, în temeiul dreptului german, domnul Schwarz ar fi trebuit să piardă dreptul de a utiliza permisul său de conducere austriac, emis în 1964 și transcris în 1968, la 12 luni după ce și-a stabilit reședința principală în Germania.

48 În această privință, trebuie să se răspundă că instanța comunitară are o competență limitată la examinarea dispozițiilor dreptului comunitar, fără a avea vocația de a statua

asupra dreptului național (a se vedea în acest sens Hotărârea din 1 iunie 2006, innoventif, C-453/04, Rec., p. I-4929, punctul 29).

49 În orice caz, în cadrul unei proceduri prevăzute la articolul 234 CE, Curtea nu este abilitată să se pronunțe cu privire la interpretarea sau la validitatea unui act comunitar decât pornind de la situația de fapt care îi este indicată de instanța națională (a se vedea Hotărârea din 16 martie 1978, Oehlschläger, 104/77, Rec., p. 791, punctul 4, și Hotărârea din 11 septembrie 2008, Eckelkamp, C-11/07, Rep., p. I-6845, punctul 52).

50 Or, din decizia de trimitere reiese că permisul de conducere austriac i-a fost lăsat domnului Schwarz cu ocazia transcrierii într-un permis de conducere german în 1968, precum și cu ocazia emiterii permisului de conducere german în 1994 și că acest permis austriac a rămas valabil.

51 În ceea ce privește valabilitatea permisului de conducere german, emis în 1994, pe de o parte, se pune problema aplicării Directivei 80/1263 și în special a articolului 8 alineatul (3) din aceasta, în măsura în care directiva menționată prevede că, în cazul în care un stat membru schimbă un permis de conducere emis de un stat terț cu un permis de conducere după modelul comunitar, această schimbare poate fi efectuată numai dacă permisul emis de un stat terț a fost predat autorităților competente din statul membru care efectuează schimbarea.

52 Într-o situație precum cea din cauza principală, în măsura în care emiterea permisului de conducere german în 1994 nu constituie o transcriere sau o schimbare a permisului de conducere austriac, ci emiterea unui nou permis de conducere în temeiul dreptului german, astfel cum susține guvernul german, dispozițiile referitoare la schimbarea permisului de conducere nu s-ar aplica.

53 Pe de altă parte, articolul 7 alineatul (5) din Directiva 91/439, potrivit căruia o persoană poate să dețină un permis de conducere doar dintr-un singur stat membru, era lipsit de relevanță la data emiterii permisului de conducere german în 1994, din moment ce directiva menționată nu trebuia pusă în aplicare decât la 1 iulie 1996, dată la care Directiva 80/1263 a fost abrogată (a se vedea Hotărârea din 29 octombrie 1998, Awoyemi, C-230/97, Rec., p. I-6781, punctul 33).

54 Chiar dacă se presupune că, spre deosebire de ceea ce susține guvernul german, emiterea permisului de conducere german în luna mai 1994 nu ar trebui să fie considerată o emitere a unui nou permis de conducere, ci ca reprezentând, în realitate, schimbarea unui permis existent, trebuie să se constate că un resortisant al unui stat membru nu poate suferi un prejudiciu din cauza faptului că este posesorul a două permise de conducere, chiar dacă emiterea celui de al doilea permis ar fi rezultatul unei iregularități, în măsura în care statul membru care a emis permisul nu ar fi respectat dreptul comunitar, omițând să predea permisul emis anterior de un alt stat membru autorităților acestuia. Într-adevăr, posesorul unui astfel de permis nu poate fi sancționat de un stat membru pentru nerespectarea obligațiilor pe care dreptul comunitar le impune statului menționat.

— Cu privire la aplicarea articolului 7 alineatul (5) din Directiva 91/439

55 Articolul 7 alineatul (5) din Directiva 91/439 prevede că o persoană poate să dețină un permis de conducere doar dintr-un singur stat membru. Rezultă din aceasta că este interzis statelor membre să emită un permis comunitar în cazul în care persoana care solicită un astfel de permis se află deja în posesia unui alt permis de conducere emis într-un alt stat membru.

56 Deși este adevărat că articolul 7 alineatul (5) din Directiva 91/439 consacră unicitatea permisului de conducere comunitar (a se vedea Hotărârea din 26 iunie 2008, Wiedemann și Funk, C-329/06 și C-343/06, Rep., p. I-4635, punctul 70, precum și Hotărârea Zerche și alții, C-334/06-C-336/06, Rep., p. I-4691, punctul 67), nu este mai puțin adevărat că singurul efect al acestei dispoziții este de a se opune emiterii unui al doilea permis de conducere comunitar începând de la data punerii în aplicare a dispoziției menționate, respectiv 1 iulie 1996, dată la care Directiva 80/1263 a fost abrogată.

57 Articolul 7 alineatul (5) din Directiva 91/439 nu se opune totuși ca un resortisant al unui stat membru să dispună în continuare de mai mult de un permis valabil în cazul în care unul dintre permisele menționate a fost emis într-un stat membru înainte de aderarea acestuia, în măsura în care un astfel de permis nu și-a pierdut valabilitatea.

58 Într-o asemenea situație, dispoziția menționată nu afectează, așadar, în cazul coexistenței a două permise valabile, valabilitatea unuia dintre aceste permise. Dispoziția respectivă nu instituie, într-un astfel de caz, o ordine de prioritate de aplicare și nu impune nici pierderea automată a primului permis, nici nulitatea celui de al doilea permis.

59 Atunci când primul permis de conducere a fost emis de un stat înainte de aderarea sa la Uniune, în cazul deținerii a două permise de conducere valabile, articolul 7 alineatul (5) din Directiva 91/439 nu impune, așadar, nici pierderea automată a permisului emis anterior de acest stat înainte de aderarea sa, nici nulitatea permisului ulterior emis într-un alt stat membru de asemenea înainte de aderarea menționată.

60 Din ceea ce precedă rezultă că trebuie să se răspundă la prima întrebare că articolul 7 alineatul (5) din Directiva 91/439 trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca un resortisant al unui stat membru să se afle simultan în posesia a două permise de conducere valabile, dintre care unul este un permis comunitar, iar celălalt un permis de

conducere emis de un alt stat membru, în cazul în care ambele au fost obținute înainte de aderarea acestui din urmă stat la Uniune.

Cu privire la a doua întrebare

61 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 1 și articolul 8 alineatele (2) și (4) din Directiva 91/439 se opun ca un stat membru să refuze recunoașterea dreptului de a conduce care rezultă dintr-un permis de conducere emis de un alt stat înainte de aderarea acestuia la Uniune în cazul în care acest permis a fost emis anterior unui permis de conducere emis de primul stat membru în care acest al doilea permis a făcut obiectul unei retrageri din cauza inaptitudinii de a conduce a posesorului său, iar perioada de interdicție care însoțește retragerea menționată a expirat.

Observațiile părților

62 Domnul Schwarz observă că refuzul unui stat membru de a recunoaște un permis de conducere emis într-un alt stat membru este condiționat de o decizie a oficiului național competent în domeniul traficului rutier, ceea ce nu ar fi aplicabil în speță.

63 În prezenta cauză, instanța de trimitere nu ar fi competentă și nu ar putea să îl sancționeze pe domnul Schwarz pentru conducere fără permis. Retragerea permisului de conducere german al acestuia în 1997, însoțită de o perioadă de interdicție de a

solicita un nou permis de conducere, nu ar putea justifica, de altfel, după perioada de interdicție menționată, un refuz indefinit al recunoașterii permisului său de conducere austriac emis în 1964.

64 Comisia arată că un permis de conducere emis într-un stat membru ulterior retragerii unui prim permis într-un alt stat membru nu trebuie recunoscut de către acest din urmă stat membru în cazul în care cel de al doilea permis a fost emis într-o perioadă de interdicție de a solicita un nou permis de conducere în statul membru care a retras primul permis.

65 În schimb, ar fi posibilă conducerea din nou a unui vehicul pe baza unui al doilea permis de conducere emis de un stat membru după expirarea perioadei de interdicție de a solicita un nou permis de conducere. În ceea ce privește un permis de conducere emis înainte de perioada de interdicție de a solicita un nou permis, și nu în cursul acestei perioade, Comisia observă că posesorul unui astfel de permis nu are încă, în mod normal, antecedente judiciare la data emiterii și că, prin urmare, permisul menționat ar trebui să fie recunoscut, cu excepția cazului în care anumite împrejurări speciale se opun acestei recunoașteri.

66 Într-o cauză cum este cea principală, nici faptul că Republica Austria nu aderase încă la Uniune, nici faptul că a avut loc o retragere a unui permis de conducere emis ulterior în Germania nu ar avea incidență asupra obligației de recunoaștere a unui permis de conducere valabil emis de Republica Austria după perioada de interdicție care însoțea măsura retragerii.

67 Având în vedere răspunsul pe care îl propune la prima întrebare, guvernul german invocă numai în subsidiar faptul că Directiva 91/439 nu se opune normei cuprinse în articolul 28 din FeV, în temeiul căreia domnul Schwarz nu este autorizat să conducă pe baza permisului său de conducere austriac atât timp cât nu se demonstrează, prin prezentarea unui raport medico-psihologic, că motivele care au justificat retragerea

unui permis de conducere german emis ulterior au dispărut. Eficacitatea retragerii unui permis de conducere german ar fi lipsită de orice efect dacă autoritățile ar fi obligate să recunoască permisul străin emis anterior.

68 În plus, articolul 8 alineatul (2) din Directiva 91/439 ar autoriza adoptarea de măsuri prin care este sancționat un comportament care intervine ulterior obținerii permisului străin.

69 Pe de altă parte, persoana interesată, spre deosebire de o persoană care ar fi obținut un nou permis de conducere într-un alt stat membru după retragerea permisului de conducere german, nu și-ar fi demonstrat sub nicio formă de două ori aptitudinea de a conduce vehicule. Într-adevăr, articolul 8 alineatul (1) din Directiva 80/1263 și articolul 7 alineatul (5) din Directiva 91/439 ar face dovada voinței legiuitorului comunitar de a evita ca persoanele să cumuleze un drept dublu de a conduce vehicule.

70 Guvernul german susține de asemenea că retragerea unui permis de conducere național trebuie să implice posibilitatea de a contesta valabilitatea unui permis de conducere străin obținut anterior, din moment ce obiectivul Directivei 91/439 privind protecția securității traficului rutier impune să i se interzică unei persoane conducerea unui vehicul pe drumurile publice în cazul în care aceasta este inaptă.

71 În sfârșit, guvernul german observă că, în cauza principală, expirarea perioadei de interdicție de a solicita un nou permis de conducere este lipsită de relevanță, întrucât persoana în cauză nu a obținut un nou permis de conducere la expirarea perioadei de interdicție. Domnul Schwarz nu ar suferi din acest motiv o atingere excesivă a acestor

drepturi, deoarece nu îi este interzisă dobândirea unui nou permis de conducere la expirarea perioadei de interdicție.

72 De asemenea, guvernul italian arată că nimic nu se opune aplicării articolului 8 alineatul (2) din Directiva 91/439, potrivit căruia statele membre în care posesorul unui permis de conducere emis de un alt stat membru are domiciliul stabil pot să îi aplice acestuia propriile dispoziții de drept intern privind limitarea, suspendarea, retragerea sau anularea dreptului de conducere.

73 În cauza principală, domnul Schwarz nu ar fi fost supus, după retragerea permisului său de conducere german, unei verificări a aptitudinii sale de a conduce, dispusă de autoritățile unui alt stat membru. Prin urmare, nu ar fi intervenit niciun eveniment ulterior deciziei de retragere, astfel încât să se poată concluziona că persoana interesată ar fi redobândit aptitudinea de a conduce. Pe de altă parte, domnul Schwarz ar avea dreptul de a introduce o cerere pentru obținerea unui nou permis de conducere, în temeiul articolului 28 alineatul (5) din FeV.

Răspunsul Curții

74 Reiese din primul considerent al Directivei 91/439 că principiul general al recunoașterii reciproce a permiselor de conducere emise de statele membre, prevăzut la articolul 1 alineatul (2) din această directivă, a fost introdus în special pentru a facilita circulația persoanelor stabilite în alt stat membru decât cel în care au dat un examen pentru obținerea permisului de conducere (Hotărârea din 29 aprilie 2004, Kapper, C-476/01, Rec., p. I-5205, punctul 71, Hotărârea Wiedemann și Funk, citată anterior, punctul 49, Hotărârea Zerche și alții, citată anterior, punctul 46, precum și Hotărârea din 20 noiembrie 2008, Weber, C-1/07, Rep., p. I-8571, punctul 26).

75 Potrivit unei jurisprudențe consacrate, articolul 1 alineatul (2) menționat mai sus prevede recunoașterea reciprocă, fără nicio formalitate, a permiselor de conducere emise de statele membre. Această dispoziție impune statelor membre o obligație clară și precisă, care nu lasă nicio marjă de apreciere în ceea ce privește măsurile care trebuie adoptate pentru a i se conforma (a se vedea în acest sens Hotărârea Awoyemi, citată anterior, punctele 41 și 42, Hotărârea din 10 iulie 2003, Comisia/Țările de Jos, C-246/00, Rec., p. I-7485, punctele 60 și 61, Hotărârea Kapper, citată anterior, punctul 45, Hotărârea Wiedemann și Funk, citată anterior, punctul 50, Hotărârea Zerche și alții, citată anterior, punctul 47, și Hotărârea Weber, citată anterior, punctul 27, precum și Ordonanța din 6 aprilie 2006, Halbritter, C-227/05, punctul 25, și Ordonanța din 28 septembrie 2006, Kremer, C-340/05, punctul 27).

76 Statului membru care a emis permisul îi revine obligația de a verifica dacă sunt îndeplinite condițiile minime impuse de dreptul comunitar, în special cele referitoare la domiciliu și la aptitudinea de a conduce, impuse de articolul 7 alineatul (1) din Directiva 91/439, și, în consecință, dacă este justificată emiterea unui permis de conducere (a se vedea Hotărârile citate anterior Wiedemann și Funk, punctul 52, precum și Zerche și alții, punctul 49).

77 Din moment ce autoritățile unui stat membru au emis un permis de conducere în conformitate cu articolul 1 alineatul (1) din Directiva 91/439, celelalte state membre nu au dreptul de a verifica respectarea condițiilor de emitere prevăzute de această directivă. Într-adevăr, deținerea unui permis de conducere emis de un stat membru trebuie considerată ca reprezentând dovada că, la momentul la care i-a fost emis permisul, posesorul acestuia îndeplinea condițiile menționate (Hotărârile citate anterior Wiedemann și Funk, punctul 53, precum și Zerche și alții, punctul 50).

78 În prezenta cauză, trebuie să se observe că permisele de conducere emise în Austria între 1 ianuarie 1956 și 1 noiembrie 1997 figurează în tabelele de echivalență anexate la Decizia 2000/275, astfel cum a fost modificată prin Decizia 2002/256.

79 Totuși, astfel cum reiese din ultimul considerent al Directivei 91/439, articolul 8 alineatele (2) și (4) din aceasta permite statelor membre, în anumite împrejurări și în special din motive de siguranță a traficului rutier, să aplice propriile dispoziții naționale privind limitarea, suspendarea, retragerea și anularea permisului de conducere în privința oricărui posesor al unui permis care are domiciliul stabil pe teritoriul acestora.

80 Posibilitatea prevăzută la articolul 8 alineatul (2) din Directiva 91/439 poate fi exercitată în temeiul unui comportament al persoanei interesate ulterior obținerii permisului de conducere emis de un alt stat membru (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior Wiedemann și Funk, punctul 59, și Zerche și alții, punctul 56, precum și Ordonanța Halbritter, citată anterior, punctul 38, Ordonanța Kremer, citată anterior, punctul 35, și Ordonanța din 3 iulie 2008, Möginger, C-225/07, punctul 36).

81 Deși este adevărat că articolul 8 alineatul (2) din Directiva 91/439 nu permite statului membru în care se află domiciliul stabil să refuze recunoașterea permisului de conducere emis de un alt stat membru numai pentru motivul că posesorului acestui permis i-a fost retras înainte un permis anterior în primul stat membru, dispoziția menționată permite totuși acestui stat membru, sub rezerva respectării principiului teritorialității legislației penale și polițienești, să aplice respectivului posesor propriile dispoziții de drept intern privind limitarea, suspendarea, retragerea sau anularea permisului în cazul în care comportamentul său ulterior emiterii acestui permis o justifică (a se vedea Hotărârile citate anterior Wiedemann și Funk, punctul 66, precum și Zerche și alții, punctul 63).

82 Pe de altă parte, articolul 8 alineatul (4) primul paragraf din Directiva 91/439 permite unui stat membru să refuze recunoașterea valabilității unui permis de conducere obținut în alt stat membru de o persoană care, pe teritoriul primului stat membru, face obiectul unei măsuri de limitare, de suspendare, de retragere sau de anulare a permisului.

83 În această privință, Curtea a statuat că articolul 1 alineatul (2) și articolul 8 alineatul (4) din Directiva 91/439 nu se opun ca un stat membru să refuze unei persoane care, pe teritoriul său, a făcut obiectul unei măsuri de retragere a permisului, însoțită de o interdicție de a solicita un nou permis o anumită perioadă, recunoașterea unui nou permis emis de un alt stat membru în această perioadă de interdicție (Hotărârile citate anterior Wiedemann și Funk, punctul 65, Zerche și alții, punctul 62, precum și Ordonanța Möginger, citată anterior, punctul 38.

84 Cu toate acestea, autorizația prevăzută la articolul 8 alineatul (4) din Directiva 91/439 constituie o derogare de la principiul general al recunoașterii reciproce a permiselor de conducere și este, astfel, de strictă interpretare (a se vedea Hotărârile citate anterior Wiedemann și Funk, punctul 60, Zerche și alții, punctul 57, precum și Hotărârea Weber, punctul 29).

85 Or, Curtea a considerat că articolul 8 alineatul (4) menționat nu poate fi invocat de un stat membru pentru a refuza la nesfârșit să recunoască unei persoane care, pe teritoriul său, a făcut obiectul unei măsuri de retragere sau de anulare a unui permis de conducere emis de acest stat membru valabilitatea oricărui permis care ar putea să îi fie eliberat ulterior, respectiv după perioada de interdicție, de un alt stat membru (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior Kapper, punctul 76, Wiedemann și Funk, punctul 63, Zerche și alții, punctul 60, precum și Ordonanțele citate anterior Halbritter, punctul 28, și Kremer, punctul 29).

86 Astfel, în cazul în care o persoană a făcut obiectul unei măsuri de retragere a permisului său de conducere într-un stat membru, articolul 8 alineatul (4) menționat nu permite, în principiu, respectivului stat membru să refuze recunoașterea valabilității permisului de conducere emis ulterior aceleiași persoane de un alt stat membru, în afara oricărei perioade de interdicție de a solicita un nou permis de conducere (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior Kapper, punctul 76, Wiedemann și Funk, punctul 64, și Zerche și alții, punctul 60, precum și Ordonanțele citate anterior Halbritter, punctul 27, Kremer, punctul 29, și Möginger, punctul 44).

87 În speță, astfel cum era situația în cauzele în care s-au pronunțat hotărârile și ordonanțele citate la punctul precedent, permisul de conducere în discuție în cauza principală a fost emis și utilizat în afara oricărei perioade de interdicție de a solicita un nou permis.

88 Cu toate acestea, rămâne să se examineze dacă faptul că un permis de conducere a fost emis de un stat membru anterior unui permis de conducere emis de un alt stat membru și, în consecință, anterior retragerii acestuia din urmă are o incidență asupra obligației acestui din urmă stat de a recunoaște permisul de conducere emis de primul stat.

89 Într-adevăr, deși este adevărat că un permis de conducere precum permisul austriac în discuție în cauza principală a fost emis în afara oricărei perioade de interdicție de a solicita un nou permis de conducere și că posesorul acestuia l-a utilizat în afara perioadei menționate, spre deosebire de situația din hotărârile și din ordonanțele citate, permisul respectiv a fost obținut înainte, și nu după emiterea permisului de conducere german, și, prin urmare, înainte de retragerea permisului menționat.

90 Astfel cum a arătat avocatul general la punctul 40 din concluzii, Directiva 91/439 urmărește să asigure un echilibru între, pe de o parte, principiul recunoașterii reciproce care are drept scop facilitarea liberei circulații a persoanelor, obiectiv al acestei directive amintit la punctul 74 din prezenta hotărâre, și, pe de altă parte, obiectivul directivei menționate care privește îmbunătățirea siguranței traficului rutier, în special prin posibilitatea acordată statelor membre, în temeiul articolului 8 alineatele (2) și (4) din această directivă, de a aplica, în anumite împrejurări, propriile dispoziții de drept intern privind retragerea, suspendarea și anularea permisului de conducere.

91 Astfel, Curtea a considerat că un stat membru nu poate să refuze recunoașterea, pe teritoriul său, a dreptului de a conduce care rezultă dintr-un permis de conducere emis într-un alt stat membru și, în consecință, a valabilității acestui permis atât timp cât posesorul acestuia nu s-a conformat condițiilor impuse în primul stat membru pentru emiterea unui nou permis în urma retragerii unui permis care a fost obținut anterior pe teritoriul acestuia, condiții care includ examenul de aptitudine pentru conducere care atestă că motivele care au justificat retragerea menționată nu mai există (a se vedea Hotărârile citate anterior Wiedemann și Funk, punctul 64, și Zerche și alții, punctul 61, precum și Ordonanțele citate anterior Halbritter, punctul 32, și Kremer, punctul 38).

92 În aceste cauze, inaptitudinea de a conduce, sancționată prin retragerea permisului de conducere într-un stat membru, a fost restabilită prin verificarea aptitudinii efectuată de celălalt stat membru la momentul emiterii ulterioare a unui permis de conducere.

93 Într-adevăr, cu această ocazie, astfel cum este amintit la punctul 76 din prezenta hotărâre, statul membru în care a fost emis permisul trebuie să verifice în special dacă, în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) din Directiva 91/439, candidatul îndeplinește normele minime privind aptitudinea fizică și mentală de a conduce.

94 În împrejurări precum cele din cauza principală, retragerea unui permis de conducere emis de un stat membru pune sub semnul întrebării aptitudinea de a conduce a posesorului său și, așadar, în mod implicit, permisul de conducere care i-a fost emis anterior de un alt stat membru.

95 Or, astfel cum s-a arătat de către guvernele german și italian, spre deosebire de situația din cauzele în care s-au pronunțat Ordonanțele citate anterior Halbritter și Kremer, posesorul permisului de conducere german nu a fost supus, după retragerea acestuia, unei verificări a aptitudinii de a conduce, ordonată de autoritățile unui alt stat membru.

Prin urmare, nu s-a demonstrat sub nicio formă că respectivul posesor este apt să conducă și să se integreze în traficul rutier, conform cerințelor de aptitudine impuse de Directiva 91/439.

96 Siguranța traficului rutier ar fi compromisă dacă o măsură națională de retragere, precum cea care a fost impusă în cauza principală, ar putea fi eludată prin posibilitatea de a se prevala de un permis de conducere emis anterior emiterii permisului retras din motive de inaptitudine de a conduce, fără să se stabilească faptul că, la data la care se prevalează de vechiul permis, persoana care prezintă acest permis este aptă să conducă conform Directivei 91/439.

97 Pe de altă parte, ar fi paradoxal să se impună unui stat membru recunoașterea dreptului de a conduce care rezultă dintr-un permis de conducere emis de un alt stat membru anterior unui permis de conducere emis de primul stat membru, atunci când acest al doilea permis a fost retras din cauza inaptitudinii de a conduce a posesorului său. Într-adevăr, dacă un resortisant al unui stat membru dispune de un singur permis de conducere emis într-un alt stat membru, primul stat membru este autorizat, în temeiul articolului 8 alineatul (2) din Directiva 91/439, să îi aplice propriile dispoziții privind retragerea, de exemplu din cauza inaptitudinii de a conduce.

98 Din ceea ce precedă rezultă că articolul 1 și articolul 8 alineatele (2) și (4) din Directiva 91/439 nu se opun ca un stat membru să refuze recunoașterea dreptului de a conduce care rezultă dintr-un permis de conducere emis de un alt stat înainte de aderarea acestuia la Uniune în cazul în care acest permis a fost emis anterior unui permis de conducere emis de primul stat membru în care acest al doilea permis a făcut obiectul unei retrageri din cauza inaptitudinii de a conduce a posesorului său. Faptul că acest refuz intervine după perioada de interdicție de a solicita un nou permis de conducere care însoțește retragerea menționată este lipsit de relevanță în această privință.

Cu privire la cheltuielile de judecată

99 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

1) Articolul 7 alineatul (5) din Directiva 91/439/CEE a Consiliului din 29 iulie 1991 privind permisele de conducere, astfel cum a fost modificată prin Regulamentul (CE) nr. 1882/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 septembrie 2003, trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca un resortisant al unui stat membru să se afle simultan în posesia a două permise de conducere valabile, dintre care unul este un permis comunitar, iar celălalt un permis de conducere emis de un alt stat membru, în cazul în care ambele au fost obținute înainte de aderarea acestui din urmă stat la Uniunea Europeană.

2) Articolul 1 și articolul 8 alineatele (2) și (4) din Directiva 91/439, astfel cum a fost modificată prin Regulamentul nr. 1882/2003, nu se opun ca un stat membru să refuze recunoașterea dreptului de a conduce care rezultă dintr-un permis de conducere emis de un alt stat înainte de aderarea acestuia la Uniunea Europeană în cazul în care acest permis a fost emis anterior unui permis de conducere emis de primul stat membru în care acest al doilea permis a făcut obiectul unei retrageri din cauza inaptitudinii de a conduce a posesorului său. Faptul că acest refuz intervine după perioada de interdicție de a solicita un nou permis de conducere care însoțește retragerea menționată este lipsit de relevanță în această privință.

Semnături